

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Nadejda Toma,
Victor Boico,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva sentinței Judecătorei Orhei din 06 decembrie 2019 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2020, declarat de inculpatul

Todița Igor xxxx.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 24.07.2015 – 06.12.2019,
instanța de apel: 20.01.2020 – 21.09.2020,
instanța de recurs: 08.12.2020 – 22.02.2021.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Orhei din 06 decembrie 2019, Todița Igor a fost ***recunoscut vinovat*** de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), 190 alin. (5) Cod penal.

Todița Igor a fost ***eliberat de răspunderea penală cu încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea prescripției*** tragerii la răspundere penală.

Acțiunile civile înaintate de părțile vătămate Garșinschi Nadejda, Guțeva Claudia, Dumbravă Agnesa, Dogocher Raisa, Gașper Fiodor, Cușnir Pintilie, Fedotova Zoia au fost admise în principiu, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună ***instanța de judecată civilă în procedură contencioasă.***

Plângerea avocatei Ana Ursachi în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, privind anularea ordonanței procurorului Eduard Harunjen din data de 19.07.2014, ca ilegală, anularea ordonanței Procuraturii Generale a RM de la o dată nespecificată, care ar trebui să existe, cu dispunerea scoaterii lui Todița Igor de sub urmărire penală și clasarea procesului penal în cauza 2005036556, a fost respinsă, ca neîntemeiată.

2. Instanța de fond a constatat că, Todîța Igor, în perioada anilor 2000 – 2002, a organizat și dirijat săvârșirea unei infracțiuni după un plan criminal alcătuit din timp, urmărind scopul însușirii prin escrocherie a bunurilor din avutul proprietarului, care făceau parte din patrimoniul SA”Vindecea-LG” și aparțineau inclusiv acționarilor minoritari, în următoarele circumstanțe:

La începutul anului 2000, Todîța I. a încheiat convenții verbale de a procura cotele părți din capitalul statutar al acționarilor majoritari ai SRL”Ghencom” și SA”Lorens” în mărime totală de 51%, deținute în capitalul social al SA”Vindecea-LG”.

Cu scopul de a-și ascunde acțiunile infracționale și pentru a se eschiva de răspundere penală pentru acțiunile îndreptate spre însușirea prin înșelăciune și abuz de încredere a bunurilor acționarilor minoritari ai SA”Vindecea-LG”, care constituiau 49%, Todîța I. nu a efectuat careva modificări în actele de înregistrare și statutul SA”Vindecea-LG”, conducând cu activitatea întreprinderii din umbră prin persoane interpușe.

Astfel, Todîța I., la 01.03.2000, pentru a putea controla activitatea societății, prin intermediul consiliului societății care de facto la acel moment nu mai activa, a obținut numirea în funcție de director al SA”Vindecea-LG” pe Smirnova (Tanasoi) (Grecu) Diana.

Ulterior, Todîța I., prin înțelegere prealabilă și de comun acord cu Smirnova (Tanasoi) (Grecu) Diana, care acționa la indicațiile acestuia în calitate de director al SA”Vindecea-LG”, contrar prevederilor Legii nr. 1134-XII din 02.04.1997 privind societățile pe acțiuni și lit. k) al Capitolului 7 din Statutul societății, care stipulează că: ”Adunarea Generală a acționarilor are atribuția exclusivă de a lua decizia privind încheierea tranzacțiilor de proporții, dacă obiectul acestor tranzacții este achiziționarea (înstrăinarea), transmiterea (primirea) în gaj (în arendă) a bunurilor, valoarea cărora se cifrează mai mult de 50% din valoarea activelor societății conform ultimului bilanț (...)”, fără a convoca Adunarea Generală a acționarilor, au falsificat procesul-verbal al Adunării Generale al SA”Vindecea-LG”, datându-l cu 02.06.2000, precum că s-ar fi adoptat hotărârea de a depune în gaj a tuturor activelor (clădiri, instalații, echipament, terenuri și altele) a SA”Vindecea-LG”, împuternicind-o pe Smirnova (Tanasoi) (Grecu) Diana să semneze cu BC”Universalbank” SA contractul de gaj, după care au acumulat semnăturile reprezentanților acționarilor majoritari și membrilor Comisiei de Cenzori.

La 14.06.2000, în baza contractului de credit nr. 346100-VJ și contractului de gaj nr. 3461-G-1 din 15.06.2000, SA”Vindecea-LG” a obținut un credit în sumă de 160000,00 dolari SUA pe un termen de 6 luni, iar în gaj fiind transmis imobilul din str. Dorobanți, 26, mun. Orhei, constituit din 30 obiecte și edificii evaluate de părți la un preț de 2422423,00 lei, utilaj în sumă totală de 574554,4 lei și bunuri materiale în sumă de 377120,00 lei, ceea ce constituia mai mult de 50% din valoarea activelor societății conform ultimului bilanț contabil.

Ulterior, la 16.05.2001, Smirnova (Tanasoi) (Grecu) Diana, la indicațiile lui Todîța I., folosind aceeași modalitate de solicitare a creditului de la BC”Universalbank” SA, în baza unui acord adițional la contractul de credit nr. 346100-

VJ din 14.06.2000, SA"Vindecea-LG" a mai obținut de la instituția financiară BC"Universalbank" SA un credit în sumă de 2500000,00 lei.

La 29.05.2001, Todîța I. în comun cu Smirnova (Tanasoi) (Grecu) Diana, urmând scopul însușirii mijloacelor bănești sub pretextul restituirii unui presupus împrumut de la SRL"Remplis", întreprindere a cărei fondator și administrator fiind Smirnova (Tanasoi) (Grecu) Diana, ultima a dispus transferarea pe conturile acestei întreprinderi a sumei de 2115000,00 lei, iar la data de 04.06.2001, urmărind același scop, sub pretextul achitării datoriilor către SRL"Lidiron", care nu desfășura nici o activitate, a dispus transferarea unei sume de 187828,00 lei.

La 19.07.2002, datorită faptului că SA"Vindecea-LG" nu-și onora obligațiunile contractuale, *Judecătoria Economică de Circumscripție Chișinău, a adoptat o hotărâre* prin care a transmis forțat în posesia BC"Universalbank" SA a bunurilor gajate, care-i aparțineau cu drept de proprietate SA"Vindecea-LG" și anume imobilul amplasat în mun. xxxx, str. xxxx, constituind 30 obiecte și edificii, tot utilajul gajat și alte bunuri materiale.

Astfel, la 25.10.2002, între SRL"Orvip", fondată la 02.10.2002, al cărei manager principal fiind aceeași persoană interpusă Smirnova (Tanasoi) (Grecu) Diana și SA"Vindecea-LG", din numele căreia acționa BC"Universalbank" SA, a fost încheiat *contractul de vânzare-cumpărare a imobilului și utilajului gajat* în sumă de 2422423,00 lei, în baza căruia toate activele SA"Vindecea-LG", inclusiv cotele părți acționarilor minoritari constituite din foștii angajați ai societății, au trecut în proprietatea SRL"Orvip".

Ca urmare a acțiunilor infracționale ale lui Todîța I., manifestate prin organizarea și dirijarea comiterii unei infracțiuni de escrocherie, comisă prin înșelăciune și abuz de încredere *față de acționarii minoritari ai SA"Vindecea-LG" (deținători a-i 49% din valoarea totală de acțiuni) care au dus la lipsirea lor de cotele părți deținute în activele întreprinderii – clădire, instalații, utilaj, terenuri și alte bunuri ale societății în valoare de 1.653.307,00 lei.*

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Todîța I. a săvârșit participarea la escrocherie, adică participarea în calitate de organizator la dobândirea ilicită a bunurilor altor persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, comisă de două sau mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, infracțiune prevăzută de art. 42 alin. (3), 190 alin. (5) Cod penal.

Instanța a reținut că *inculpatul nu a recunoscut vina și a solicitat să fie achitat.*

Totodată, *vina inculpatului* în săvârșirea faptelor imputate *este confirmată prin declarațiile inculpatului*, părții vătămate, martorilor și probele administrate la materialele dosarului, iar acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 42 alin. (3), 190 alin. (5) Cod penal.

Ori, *acțiunile lui Todîța I. este o schemă criminală bine fondată, care a fost utilizată în mai multe cazuri în perioada anilor '90, prima parte a anilor 2000, unde prin diferite modalități erau acaparate bunurile persoanelor juridice prin metoda obținerii unor credite asigurate cu gaj și nerambursate la timp, pentru ca apoi bunurile firmei să fie procurate la preț diminuat de prepușii persoanelor care au luat creditele.*

În conformitate cu prevederile art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală,

sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă: există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Potrivit art. 332 alin. (1) Codul de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 Cod penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Prin urmare, acțiunile lui Todîța I. întrunesc toate cerințele pentru a fi aplicate prevederile art. 46 alin. (1) pct. 5) Cod penal (*red. din 24.03.1961*).

Ori, având în vedere faptul că Todîța I. a fost recunoscut vinovat de comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, este necesar a-l elibera de răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), 190 alin. (5) Cod penal, pe motivul intervenirii prescripției tragerii la răspundere penală.

Totodată, părțile vătămate au solicitat repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiune de către Todîța I. după cum urmează: Garșinschi Nadejda - 10 lei pentru fiecare acțiune pe care o deținea și 5% din suma valorilor acțiunilor pentru fiecare zi din 2002 până în 2019 (data pronunțării sentinței), 20.000,00 lei cu titlu de reparații pentru prejudiciul moral și calcularea pensiei în modul corespunzător pentru perioada de activitate - 28340,00 + 72572,00 + 20000,00 = 120912,00 lei; Guțeva Claudia - 8920,00 + 22842,00 + 20000,00 = 51762,00 lei; Dumbravă Agnesa - 312000,00 + 798960,00 = 1110960,00 lei; Dogocher Raisa - 16000,00 + 40972,00 + 20000,00 = 76972,00 lei; Gașper Fiodor - 10840,00 + 27758,00 + 20000,00 = 58598,00 lei; Cușnir Pintilie - 9600,00 + 24583,00 + 20000,00 = 54183,00 lei; Fedotova Zoia - 10840,00 + 27758,00 + 20000,00 = 58598,00 lei.

Însă, la dosar ***nu au fost prezentate probe pertinente, concludente și utile care ar dovedi faptul deținerii acțiunilor enunțate*** cu mențiunea vis-a-vis de valoarea nominală inițială a acestora. Mai mult, ***părțile vătămate nu au prezentat situația economică*** a SA"Vindecea-LG" la data comiterii infracțiunii, deoarece valoarea de piață a acțiunilor la data comiterii faptei infracționale poate să difere față de cea inițială (nominală) prin creștere sau scădere în dependență de situația economico-financiară a agentului economic SA"Vindecea-LG". Prin urmare și quantumul prejudiciului cauzat părților vătămate putea fi diferit la data comiterii infracțiunii decât cel pretins de aceștia reieșind din valoarea nominală a acțiunilor la data procurării acestora atât în partea majorării acestuia, cât și în partea diminuării lui. În afară de aceasta, dat fiind faptul că instanța de fond a ajuns la concluzia că creditele primite de SA"Vindecea-LG" au fost unele viciate, nu se exclude faptul contestării contractelor de împrumut dintre SA"Vindecea-LG" și BC"Universalbank" SA prin prisma nulității acestora cu toate efectele ce rezultă din acest fapt. Similară este și soarta contractelor de gaj/ipotecă încheiate cu banca, or nu s-a făcut o verificare a faptului dacă nu cumva valoarea bunurilor gajate/ipotecate a fost intenționat diminuată. De asemenea, nu a fost argumentată suma de 5% pretinsă pentru sumele solicitate cu titlu de reparații și nici sumele prejudiciilor morale solicitate nu au fost probate. Prin urmare, reieșind din faptul că nu s-au prezentat probele de rigoare în susținerea acțiunilor civile, având în vedere faptul că soluționarea acestor întrebări ar necesita o investigație suplimentară complexă, care ar duce evident la tergiversarea examinării cauzei penale, urmează de admis în principiu acțiunile civile depuse de părțile vătămate și a lăsat soluționarea

acestora în procedură contencioasă.

Totodată, la 27.05.2015, avocatul Ana Ursachi a depus în numele lui Todîța I., Judecătorului de instrucție plângere în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, privind: anularea ordonanței procurorului Eduard Harunjen din data de 19.07.2014, ca ilegală; anularea ordonanței Procuraturii Generale a RM de la o dată nespecificată, care ar trebui să existe, cu dispunerea scoaterii lui Todîța I. de sub urmărire penală și clasarea procesului penal în cauza 2005036556. Potrivit prevederilor art. 297 alin. (4) Cod de procedură penală, toate cererile, plângerile și demersurile înaintate după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza. Având în vedere faptul că la data de 24.07.2015 cauza a fost transmisă în judecată pentru examinare în fond, plângerea avocatului Ana Ursachi a fost transmisă în baza încheierii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău nr. 10-343/15 din 21.07.2015 pentru examinare în comun cu cauza penală în Judecătoria Orhei.

Reieșind din considerentul că, instanța a constatat vinovăția lui Todîța I. în comiterea infracțiunii incriminate, iar plângerea depusă în ordinea art. 313 Cod de procedură penală este neîntemeiată, inculpatul nesuținând-o în ședința de judecată, pe aceleași motive care au determinat vinovăția inculpatului, se atestă că plângerea avocatului este neîntemeiată și, prin urmare demnă de respins.

3. Inculpatul a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat.

Apelantul a indicat că, sentința este vădit neîntemeiată și ilegală, bazată pe o interpretare eronată a normelor legale, dar și pe neelucidare deplină a tuturor circumstanțelor cauzei, inclusiv examinare neobiectivă a probelor dosarului penal.

Instanța de fond nu a efectuat o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, iar probele în cumul și solicitările procuraturii nu au putut demonstra faptul că inculpatul a avut foloase sau a dobândit ilicit bunurilor altei persoane, prin înșelăciune sau abuz de putere, or o astfel de abordare din partea instanței de fond este neîntemeiată.

Mai mult, la materialele cauzei penale a fost audiat un martor cheie, Muntean Victor, care în perioada anilor 1999 - 2002 a fost președintele comisiei de cenzori, a fabricii de Bere din Orhei, care a comunicat că la întreprinderea Fabrica de Bere din Orhei, lucra juristul Ceban Valerii, care gestiona documentele firmei. În anii 1998-1999, a venit Valeriu Ceban împreună cu reprezentanții fabricii de bere Orhei - Alexandru Neboga și Agnesa Gheorghevna, familia nu o ține minte, și au propus să restabilească fabrica de bere, să cumpere acțiuni și să lucreze împreună. Au dus negocieri, au verificat actele timp de vreo 2 luni, și au luat decizia cu colectivul SRL "Ghencom" și SA "Lorens" să investească în această fabrică de bere. Fabrica de bere se numea pe atunci SA "Fabrica de Bere Orhei". Fiind necesar să fie efectuată întâlnirea acționarilor, care erau în total 1200, s-au adunat în cinematograful din centru or. Orhei, vreo 400-500 acționari, fiind petrecută, conform Legii, Adunarea Generală unde s-a luat decizia ca firmele SRL "Ghencom" și SA "Lorens" să fie acționari cu pachetul de control al acțiunilor de 67%.

Neboga Alexandru, împreună cu Valeriu Ceban au căutat investor și l-au găsit pe d-nul Todîța Igor, care a împrumutat bani fabricii de bere SA "Vindecea-LG". Au luat bani cu împrumut de la persoană fizică, deoarece 3 bănci din mun. Chișinău și o

bancă din or. Orhei, unde se deservea fabrica din Orhei, le-au refuzat în acordarea creditului, deoarece fabrica era într-o stare rea. Din aceste considerente, juristul împreună cu Neboga A., l-au convins și acesta a împrumutat fabricii SA”Vindecea-LG”, pentru deschiderea fabricii, aproximativ 250.000,00 dolari SUA de la Todîța I. Ulterior, Fabrica a început să funcționeze, iar suma de bani a fost cheltuită pentru repararea integrală a fabricii. Oficial această sumă de bani a fost împrumutată de la persoană fizică Todîța Igor. Acești bani au fost împrumutați de către Valeriu Ceban. Neboga A. îl cunoștea pe Todîța I., iar Ceban V. a făcut cunoștință cu Neboga A. de sine stătător. Când a început lucrul, a apărut întrebarea către Neboga A. și Agnesa Gheorghievna referitor la memorandum din partea statului în sumă de 500.000,00 lei. Dacă contabilă ar fi spus că acest memorandum trebuie să fie stins în termeni restrânși, ei niciodată nu ar fi intrat în această fabrică.

Astfel, în mod nejustificat instanța a ajuns la concluzia că Todîța I. este vinovat de faptul că fabrica de bere din Orhei sau SA”Vindecea-LG”, a ajuns în faliment și a fost devalizată de către BC”Universalbank SA”. Or, la caz, nu s-a făcut o analiză complexă a faptului cine este vinovat de creditarea masivă a fabricii de bere și din ce caz nu a fost posibil întoarcerea sumelor de bani băncii, cât și banii celor investiți de către Todîța I.

În consecință, la caz nu s-a constatat vreun temei pentru condamnarea sa, atât acuzarea, cât și părțile vătămate, martorii nu au putut demonstra sau declara ce folose a obținut Todîța I. și ce rol a jucat în administrarea fabricii de bere din Orhei.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2020, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a reținut că, *instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept* și just a ajuns la concluzia că inculpatul Todîța I. a săvârșit infracțiunea imputată lui.

Prima instanță *nu a comis careva erori de fapt și de drept, care ar impune casarea sentinței* adoptate în partea recunoașterii vinovăției inculpatului și stabilirii pedepsei.

Prima instanță *întemeiat a concluzionat a-l libera pe Todîța I. de răspundere penală* pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), 190 alin. (5) Cod penal, pe motivul intervenirii prescripției tragerii la răspundere penală.

Deși părțile vătămate au solicitat repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiune de către inculpat, *prima instanță întemeiat a concluzionat de a admite în principiu acțiunile civile* depuse de părțile vătămate Garșinschi Nadejda, Guțeva Claudia, Dumbravă Agnesa, Dogocher Raisa, Gașper Fiodor, Cușnir Pintilie, Fedotova Zoia, urmând ca asupra cuantumului prejudiciilor să se expună instanța de judecată civilă în procedură contencioasă, reieșind din faptul că nu s-au prezentat probele de rigoare în susținerea acțiunilor civile, având în vedere faptul că soluționarea acestor întrebări ar necesita o investigație suplimentară complexă, care ar duce evident la tergiversarea examinării cauzei penale.

Totodată, este corectă concluzia primei instanțe cu privire la respingerea ca neîntemeiată a plângerii avocatului în numele inculpatului, depuse în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, reiterând constatarea vinovăției lui Todîța Igor în acuzația imputată.

5. Inculpatul a declarat recurs ordinar, solicitând casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, cu încetarea procesului penal din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii.

Recurentul a indicat că, atât instanța de fond, cât și cea de apel nu a dorit să ia în considerare motivele invocate de apărare, declarațiile martorilor, mai mult ca atât, le-a respins ca nefondate, apreciindu-le critic.

Vinovăția în comiterea infracțiunii imputate nu are suport probatoriu or, acțiunile sale se bazează doar pe interpretarea eronată a normei materiale de către acuzatorul de stat și pe declarațiile părților vătămate, or, o sentință și o decizie trebuie să fie bazate pe probe administrate în conformitate cu Codul de procedură penală. Prin urmare, ca material probator nu au fost administrate alte probe.

La materialele dosarului s-au atestat documente ce au confirmat că sediul ce aparține familiei Doibani Vera, la solicitarea lui Todîța Igor, a fost gajat către BC"Universalbank" SA, pentru a garanta executarea obligației fabricii de bere din Orhei, SA"Vindecea-LG", copia deciziei Curții Supreme de Justiție, fiind anexată la materialele dosarului, prin care Todîța I. împreună cu Doibani Vera, au anulat restricțiile impuse de către Banca Comercială, anume prin faptul că SA"Vindecea-LG" a achitat creditele acordate de către aceștia.

Nu a fost efectuată o expertiză judiciară, contabilă, prin care s-ar fi demonstrat clar că, în anul 2000, de către Todîța I. au fost investite sume de bani în companie și faptul că ultimul nu a beneficiat vreodată de sume de bani atât din partea Administratorilor, cât și a fondatorilor.

În această cauză penală, este un raport financiar între SA"Vindecea-LG" și o companie administrată de către Tănăsoi Diana, prin care s-a demonstrat faptul că directorul Tănăsoi D. și-a făcut transferuri către compania sa, de care a beneficiat, însă nici acest fapt nu a fost menționat și luat în considerare de către instanțele inferioare.

Todîța I. nu a deținut în compania vizată nici o funcție de răspundere, și nici nu a solicitat vreodată să fie Director - Administrator etc. Ținând cont de faptul că a investit prin intermediul acționarilor suma de 250.000-00 Dolari SUA, mergea la sediul Fabricii de Bere din Orhei pentru a verifica dacă au fost investite careva sume de bani sau nu în acea companie.

Toate aceste argumente, la fel și faptul că pe cauza dată Tănăsoi Diana, în anul 2003 prin decizia Curții de Apel Chișinău, a fost atrasă la răspundere contravențională, "...decizia Curții de Apel Chișinău din 18.12.2003, prin care a fost casată sentința din 28.08.2003, cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului prevăzut pentru prima instanță, prin care Tanasoi D. a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 155 alin. (2) Cod penal (în redacția Legii din 1961) și în baza acestei legi i-a fost stabilită pedeapsă cu amendă în mărime de 150 salarii minime, ce constituie 2700,00 lei în beneficiul statului. A fost admisă acțiunea civilă și s-a încasat de la inculpata Tanasoi D. în beneficiul BC"Universalbank" SA suma de 377120.00 lei, cât și sentința Judecătoriei Orhei din 20.12.2004, unde Tanasoi D. a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 199 alin. (1) Cod penal (red. din 1961) și în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsă cu amendă în mărime de 150 salarii minime, ce constituie 2700.00 lei în beneficiul statului. A fost admisă acțiunea civilă și s-a încasat de la inculpată în beneficiul statului suma de 64.342.17 lei.

Or, într-o eventuală opinie, s-a constatat deja prin decizii irevocabile, vinovăția directorului, cât și faptul că a fost atrasă la răspundere penală conform legislației la momentul comiterii infracțiunii.

Atât instanța de fond, cât și instanța de apel a conchis ”...declarațiile inculpatului prin care nu recunoaște vina în comiterea infracțiunii imputate, sunt declarații ce nu corespund adevărului, depuse în încercarea de a se eschiva de la răspunderea penală și se combat prin probele analizate și apreciate mai sus, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală. Instanța de apel a constatat cu certitudine că Todița I. a comis infracțiunea imputată lui și că acțiunile inculpatului au fost corect calificate de către prima instanță prin prisma art. 42 alin. (3), 190 alin. (5) Cod penal...”, însă necătând la faptul că nu au fost combătute argumentele aduse de către apelant în cererea sa de apel.

Or, sub nici o formă nu a fost demonstrată vinovăția apelantului, ci s-au referit la probele ce țin de declarațiile părților vătămate. În asemenea condiții, atât timp cât părțile vătămate sunt strict cointeresate ca inculpatul să fie atras la răspundere penală, pentru a-și putea recupera sumele de bani, nu este suficient argumentată poziția lor, atât timp cât Todița I. nu a beneficiat de careva bunuri, foloase sau altele, în urma devalizării Fabricii de Bere din Orhei de către Acționari și BC”Universalbank” SA.

La moment, reluarea urmăririi penale după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire, prin ordonanța procurorului Eduard Harunjen din 19.07.2014, a fost o intimidare la acel moment comisă de către acuzare, prin prisma faptului că, o perioadă de 14 ani, nu au fost constatate probe noi în săvârșirea ilegalităților imputate lui Todița Igor, or, începând cu anul 2005, când a început urmărirea penală pe acest caz, puteau fi dispuse de către acuzare oricare acțiuni procedurale pentru identificarea făptuitorilor însă, abia peste 9 ani, din momentul începerii urmăririi penale, a fost dispusă reluarea urmăririi penale, care la moment are la bază o decizie definitivă de condamnare, ceea ce nu este corect.

Părțile vătămate până la moment sunt acționari ai fabricii de bere din or. Orhei și prin insinuările și acuzațiile aduse și prin Decizia de condamnare li s-au dat frâu liber în a vinde acțiunile, cu care nu sunt de acord să le procur.

Atât timp cât BC”Universalbank” SA a valorificat bunurile fabricii de bere din Orhei și i-a deposedat pe acționari de bunuri, or vina sa nu a fost demonstrată precum că inculpatul a fost în cărdășie cu BC”Universalbank” SA, ba din contra, a luptat 4 ani pentru a-și întoarce bunul gajat care îi aparținea partenerei de afaceri, Doibani Vera, în scopul garantării contractului de credit în mărime de 160.000,00 dolari SUA.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de

recurs este în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația inculpatului.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Potrivit art. 385 alin. (1) pct. 1) - 4) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni. Conform art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează *în limitele învinuirii formulate* în rechizitoriu. Conform art. 60 alin. (1) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua *săvârșirii infracțiunii* a expirat termenul de prescripție. Potrivit art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită și constatată printr-o *hotărâre judecătorească de condamnare definitivă*. Potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), (6) Cod de procedură penală, *sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată* prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. *Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție*. La adoptarea sentinței *de condamnare cu liberarea de pedeapsă*, instanța argumentează în baza căror temeiuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), 2), 4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe, în cazul când o parte a acuzației este considerată neîntemeiată – temeiurile pentru aceasta. În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate *constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală*, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, *dar îl liberează de pedeapsă* pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Conform art. 387 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința

se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit dispozitivului și descriptivului sentinței, instanța de fond (*pct. 1., 2. din decizie*):

a) doar a trecut în revistă probele administrate, însă, nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv în raport cu circumstanțele concrete de fapt și drept, cât și pe fiecare episod infracțional în parte, invocate în rechizitoriu, neindicând motivele pentru care ar fi admis unele probe și respins alte dovezi, în special probele și versiunile aduse în sprijinul apărării (*art. 101, 394 alin. (1) pct.1) - 4) CPP, pct. 3. și 5. din decizie*).

În aspectul vizat, nu a apreciat și raportat la faptele incriminate inculpatului, circumstanțele în fapt și în drept invocate în fapta infracțională, descrisă ca fiind dovedită, că: „*la 19.07.2002, datorită faptului că SA "Vindecea-LG" nu-și onora obligațiunile contractuale, Judecătoria Economică de Circumscripție Chișinău, a adoptat o hotărâre prin care a transmis forțat în posesia BC "Universalbank" SA a bunurilor gajate, care-i aparțineau cu drept de proprietate SA "Vindecea-LG" și anume imobilul amplasat în mun. Orhei, str. Dorobanți, 26, constituind 30 obiecte și edificii, tot utilajul gajat și alte bunuri materiale. Astfel, la 25.10.2002, între SRL "Orvip", fondată la 02.10.2002, al cărei manager principal fiind aceeași persoană interpusă Smirnova (Tanasoi) (Greco) Diana și SA "Vindecea-LG", din numele căreia acționa BC "Universalbank" SA, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a imobilului și utilajului gajat în sumă de 2422423,00 lei, în baza căruia toate activele SA "Vindecea-LG", inclusiv cotele părți acționarilor minoritari constituite din foștii angajați ai societății, au trecut în proprietatea SRL "Orvip"*”.

Mai mult, concluziile sumare, neclare și divergente că: „*...inculpatul nu a recunoscut vina și a solicitat să fie achitat..., vina inculpatului în săvârșirea faptelor imputate este confirmată prin declarațiile inculpatului, părții vătămate, martorilor și probele administrate..., la dosar nu au fost prezentate probe pertinente, concludente și utile care ar dovedi faptul deținerii acțiunilor enunțate cu mențiunea vis-a-vis de valoarea nominală inițială a acestora...părțile vătămate nu au prezentat situația economică a SA "Vindecea-LG" la data comiterii infracțiunii, deoarece valoarea de piață a acțiunilor la data comiterii faptei infracționale poate să difere față de cea inițială (nominală) prin creștere sau scădere în dependență de situația economico-financiară a agentului economic SA "Vindecea-LG"...cuantumul prejudiciului cauzat părților vătămate putea fi diferit la data comiterii infracțiunii decât cel pretins de aceștia reieșind din valoarea nominală a acțiunilor la data procurării acestora, nu a fost argumentată suma de 5% pretinsă pentru sumele solicitate cu titlu de reparații...nu s-au prezentat probele de rigoare în susținerea acțiunilor civile...*”, nu corespund exigențelor prescrise în art. 101 Cod de procedură penală, privind evaluarea și aprecierea probelor administrate în cadrul cauzei penale (*art. 101 CPP*);

b) constatarea din descriptiv că: „*...acțiunile lui Todița I. este o schemă criminală bine fondată, care a fost utilizată în mai multe cazuri în perioada anilor '90, prima parte a anilor 2000, unde prin diferite modalități erau acaparate bunurile persoanelor juridice prin metoda obținerii unor credite asigurate cu gaj și nerambursate la timp, pentru ca apoi bunurile firmei să fie procurate la preț diminuat de prepușii persoanelor care au luat creditele...*” depășește limitele învinuirii formulate inculpatului, ori asemenea circumstanțe în fapt și în drept nu au fost imputate ultimului prin rechizitoriu (*art. 325 al. (1) CPP*);

c) a încadrat, divergent, acțiunile inculpatului în baza art. 42 alin. (3), 190 alin. (5) Cod penal ca participarea în calitate de organizator la **dobândirea ilicită a bunurilor altor persoane** prin înșelăciune sau abuz de încredere, comisă de două sau mai multe persoane, cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, ori, în fapta criminală, descrisă ca fiind dovedită, nu sunt constatate asemenea persoane (art. 394 pct.1) - 4) CPP, pct. 2. din decizie);

d) nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, enunțată supra (art. 389 alin. (4) pct. 3) CPP, pct. 1. și 2. din decizie).

Ori, în descriptiv **a descris fapta criminală**, considerată ca fiind dovedită, iar în dispozitiv **a recunoscut inculpatul vinovat** de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), 190 alin. (5) Cod penal – situație în care se adoptă o sentință de condamnare cu liberarea de pedeapsă în cazul prescripției, însă, contrazicându-se, ulterior în dispozitiv l-a **eliberat**, în genere, **de răspunderea penală cu încetarea procesului penal în legătură cu intervenirea prescripției** tragerii la răspundere penală, nefiind clar ce fel de sentință a pronunțat instanța – de condamnare sau de încetare a procesului penal, pe motive de reabilitare sau nereabilitare, în descriptivul și dispozitivul hotărârii adoptate fiind prezente elementele celor două categorii de hotărâri judiciare, care prin esența lor se exclud reciproc;

e) soluția din dispozitiv, că: „se admit în principiu acțiunile civile înaintate de părțile vătămate Garșinschi Nadejda, Guțeva Claudia, Dumbravă Agnesa, Dogocher Raisa, Gașper Fiodor, Cușnir Pintilie, Fedotova Zoia, urmând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună **instanța de judecată civilă în procedură contencioasă**”, contravine descriptivului sentinței.

Ori, în fapta criminală, descrisă ca fiind dovedită, nu se regăsesc constatate asemenea împrejurări ca cele invocate, că: „...**părțile vătămate au solicitat repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiune de către Todîta I. după cum urmează: Garșinschi Nadejda - 10 lei pentru fiecare acțiune pe care o deținea și 5% din suma valorilor acțiunilor pentru fiecare zi din 2002 până în 2019 (data pronunțării sentinței), 20.000,00 lei cu titlu de reparații pentru prejudiciul moral și calcularea pensiei în modul corespunzător pentru perioada de activitate - 28340,00 + 72572,00 + 20000,00 = 120912,00 lei; Guțeva Claudia - 8920,00 + 22842,00 + 20000,00 = 51762,00 lei; Dumbravă Agnesa - 312000,00 + 798960,00 = 1110960,00 lei; Dogocher Raisa - 16000,00 + 40972,00 + 20000,00 = 76972,00 lei; Gașper Fiodor - 10840,00 + 27758,00 + 20000,00 = 58598,00 lei; Cușnir Pintilie - 9600,00 + 24583,00 + 20000,00 = 54183,00 lei; Fedotova Zoia - 10840,00 + 27758,00 + 20000,00 = 58598,00 lei...**”, aici fiind indicat, sumar, doar că: „...**comisă prin înșelăciune și abuz de încredere față de acționarii minoritari ai SA "Vindecea-LG" (deținători a-i 49% din valoarea totală de acțiuni) care au dus la lipsirea lor de cotele părți deținute în activele întreprinderii – clădire, instalații, utilaj, terenuri și alte bunuri ale societății în valoare de 1.653.307,00 lei**” (pct. 2. din decizie).

Totodată, concluzia sumară că: „**la dosar nu au fost prezentate probe pertinente, concludente și utile care ar dovedi faptul deținerii acțiunilor enunțate cu mențiunea vis-a-vis de valoarea nominală inițială a acestora. Mai mult, părțile vătămate nu au prezentat situația economică a SA "Vindecea-LG" la data comiterii infracțiunii, deoarece valoarea de piață a acțiunilor la data comiterii faptei infracționale poate să difere față de cea inițială (nominală) prin creștere sau scădere în dependență de situația economico-financiară a agentului economic SA "Vindecea-LG". Prin urmare și cuantumul prejudiciului cauzat părților vătămate putea fi diferit la data comiterii infracțiunii decât cel pretins de aceștia reieșind din valoarea nominală a acțiunilor la data procurării acestora atât în partea majorării acestuia, cât și în partea diminuării lui. În afară de aceasta, dat fiind faptul că instanța de fond a ajuns la concluzia că creditele primite de SA "Vindecea-LG" au fost unele viciate, nu se exlude faptul contestării contractelor de împrumut**

dintre SA "Vindecea-LG" și BC "Universalbank" SA prin prisma nulității acestora cu toate efectele ce rezultă din acest fapt. Similară este și soarta contractelor de gaj/ipotecă încheiate cu banca, or nu s-a făcut o verificare a faptului dacă nu cumva valoarea bunurilor gajate/ipotecate a fost intenționat diminuată. De asemenea, **nu a fost argumentată suma de 5% pretinsă pentru sumele solicitate cu titlu de reparații și nici sumele prejudiciilor morale solicitate nu au fost probate.** Prin urmare, reieșind din faptul că **nu s-au prezentat probele de rigoare în susținerea acțiunilor civile...**, contrazice și rezumatul instanței că: **„vina inculpatului în săvârșirea faptelor imputate este confirmată prin declarațiile inculpatului, părții vătămate, martorilor și probele administrate...”**.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar.

În al doilea rând, potrivit art. 414 alin. (1) și (5) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță. Potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări. Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința total și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal.

Ori, la fel a reținut sumar și divergent că: **„instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a ajuns la concluzia că inculpatul Todîța I. a săvârșit infracțiunea imputată lui..., prima instanță nu a comis careva erori de fapt și de drept, care ar impune casarea sentinței adoptate în partea recunoașterii vinovăției inculpatului și stabilirii pedepsei..., întemeiat a concluzionat a-l libera pe Todîța I. de răspundere penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (3), 190 alin. (5) Cod penal, pe motivul intervenirii prescripției tragerii la răspundere penală..., deși părțile vătămate au solicitat repararea prejudiciilor cauzate prin infracțiune de către inculpat, prima instanță întemeiat a concluzionat de a admite în principiu acțiunile civile depuse de părțile vătămate Garșinschi Nadejda, Guțeva Claudia, Dumbravă Agnesa, Dogocher Raisa, Gașper Fiodor, Cușnir Pintilie, Fedotova Zoia”;**

b) nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelurile de pe rol și repetate în recursul ordinar, inclusiv asupra celor reproduse la pct. 3. și 5., cât și în felul și esența probatorie în care acestea au fost enunțate (pct. 3. - 5. din decizie);

c) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi cele de la f.d. 89, 102, 105, 147-149, 231, 234-236, 240, 250, 250a, v. 5, f.d. 2, 46-49, 58, 60, 61, v. 6.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar, că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, și că recursul ordinar este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul Todîța Igor xxxx, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 septembrie 2020 și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată va fi pronunțată la 19 martie 2021.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Nadejda Toma

Victor Boico

